

***Darbo su gabiais vaikais sistemas
kūrimas Ukmergės Antano Smetonos
gimnazijoje***

**Psichologė Lilija Šuminskienė
2013**

Pranešimo uždaviniai

- Supažindinti klausytojus su šiuolaikine gabumų samprata, gabumų atpažinimo ir įvertinimo metodais, intelektinių gabumų lygiais.
- Pasidalinti darbo su gabiais vaikais gimnazijos mokytojų grupės patirtimi, atpažįstant bei atrenkant moksleivius į gabių gimnazistų sambūrį.
- Papasakoti apie pirmuosius darbo su gabiais mokiniais užsiėmimus.

Penki kriterijai, pripažįstami visų kultūrų gabumų apibrėžimuose

(Stenbergas ir Zhangas (1995))

- Pranašumas
- Retai pasitaikantys gabumai
- Aiškiai pastebimi sugebėjimai
- Produktyvumas
- Vertė

Gabių vaikų atpažinimo šaltiniai

- Grupiniai ir individualūs intelekto testai
- Standartizuoti žinių testai
- Įvertinimo skalės, savybių aprašai ir klausimynai
- Mokytojų vertinimai
- Tėvų nuomonė
- Bendraamžių ir bendraklasių nuomonė
- Paties vaiko nuomonė
- Pažymiai
- Ekspertų vertinimas

Intelektu požymiai

- Geresnis gebėjimas suprasti ir vartoti abstrakcijas
- Gebėjimas spręsti problemas
- Gebėjimas išmokti

(Gage ir Berliner, 1994).

INTELEKTO TESTO ĮVERČIAI IR JŲ PAPLITIMAS POPULIACIJOJE
(Sattler, 2006)

Balai	Paplitimas populiacijoje
100	50 iš 100
115	16 iš 100
130	2 iš 100
145	1 iš 1000
160	3 iš 100 000
175	3 iš 100 000 000
190	1 iš 1000 000 000

INTELEKTINIŲ GABUMŲ LYGIAI
(Gross, 2000)

Intelektinių gabumų lygiai	IQ (balais)	Paplitimas populiacijoje
Pagrindinis	115-129	1 iš 6 – 1 iš 40
Vidutinis	130-145	1 iš 40 – 1 iš 1000
Aukštas	145-160	1 iš 1000 – 1 iš 10 000
Išskirtinis	160-180	1 iš 10 000 – 1 iš 1000 000
Ypatingas	180 ir daugiau	Mažiau nei 1 iš 1000 000

Išvados

- Gabūs vaikai skiriasi gabumų lygiu, todėl ir ugdymo programos ypatingai ir išskirtinai gabiems vaikams turėtų skirtis nuo ugdymo programos vaikams, kurie pasižymi vidutiniu ar pagrindiniu gabumų lygiu
- “Bendrojo lavinimo mokykloje vaikai, kurių IQ didesnis nei 130 balų, veltui praleidžia pusę mokymosi laiko, o tie, kurių IQ didesnis nei 170 balų, - iš esmės visą laiką”. (pg. Gross, 2000)
- Gabūs vaikai yra įvairūs, turi skirtingus poreikius, galias ir sunkumus.
- Nesvarbu, koks būtų taikomas gabumų apibrėžimas, žmogaus gabumai atsiskleis tik jei bus sudarytos tinkamos sąlygos, t.y. jei jis turės galimybių bei bus skatinamas atlikti veiklą ypač aukštu lygiu. (Hallaban ir Kauffman, 2003).

Darbo su gabiais vaikais sistemos kūrimas gimnazijoje

- Mokymai, kursai, literatūros rinkimas
- Darbo su gabiais vaikais mokytojų grupės sudarymas
- Mokinių, mokytojų, tėvų apklausa
- Dalies mokinių intelekto testų rezultatai
- Olimpiadų, konkursų rezultatai

Apklausų rezultatai

- Atrinkti 43 mokiniai (viso gimnazijoje 450)
- Daugumos atrinktų gimnazistų intelektas yra vidutinis, išlavėjęs netolygiai, t.y. jie turi aukštus vienu ir vidutinius kitų dalykų gebėjimus
- Keturi gimnazistai pakliūna į pagrindinį ar vidutinį gabumų lygį (IQ -115-129; IQ-130-145);
- Yra keletas mokinių, kurių intelektas netirtas, bet, tikėtina, taip pat pakliūtų į pagrindinį ar vidutinį gabumų lygį
- Aukšto, išskirtinio bei ypatingo gebėjimų lygio mokinių nerasta.

Iškelti klausimai

- Ar apsiriboti darbu su keletu tikrai gabių vaikų?
- Ar vykdyti veiklą ir su motyvuotais, atskirų dalykų aukštus arba labai aukštus gebėjimus turinčiais mokiniais?
- Ką daryti su gabiais menams (muzikai, dailei) ir sportui gimnazistais?

Apsisprendimas

- Mūsų gimnazijoje gabiais mokiniais vadinsime vidutinio bei aukšto intelekto mokinius, kurie mokosi labai gerai visų dalykų arba pasižymi ryškiai išsiskiriančiais atskirų dalykų gebėjimais

Tolimesnė veikla

- Steigiamasis gabių mokinių sambūris
- Savo veiklos planavimas atskirose darbo grupėse: lietuvių kalbos ir literatūros, užsienio kalbos, matematikos-informatikos, socialinių mokslų, gamtos mokslų
- Bendri seminarai: „Atminties lavinimas,“ *“MOKYMAS PER PATYRIMĄ”*
- Veikla atskirose grupėse: „Ukmergės istorinių vietų žemėlapių sudarymas“, „Kūrybinė laboratorija“; išvykos į matematikos-informatikos institutą, VDU; dalyvavimas tarptautiniuose konkursuose ir kt.

Lūkesčiai

- Tikimasi, kad kuriama gimnazijos gabių vaikų ugdymo(si) sistema suteiks sambūrio vaikams, nesvarbu, kokia būtų jų socialinė padėtis, gyvenamoji vieta, amžius, lytis, kalbinė aplinka ir kt., galimybę gauti jų poreikius atitinkantį ugdymą(si).

Ačiū už dėmesį!

